

граму праці Русинів на Буковині і представив зібраним п. кандидата Н. Василька. Другий говорив сам п. Василько, який розказав, що і як буде робити для мужиків у Відні, коли стане по-слом. Обі промови приняли зібрані невмовкаючими окликами „славно!“ — На запитане п. надуч. Да-шкевича всі заявилися ся одноголосно за кандидатуру п. Василька. Відтак так, як і на вічі в Селетині, люде відносились до п. Василька з ріжними місцевими своїми просльбами і жаданнями. На зборах в Шипоті був також місцевий панотець о. др. Антоніович.

З Шипота, витаний по дорозі в трачці п. Штейнгерца, від'їхав п. Василько до Молдави, де переночував у п. надуч. Воротника. В понеділок рано відбулося тут передвиборче віче, на якім з'явився і місцевий панотець Грібовський. Він то і повітав тут п. Василька гарною рускою промовою. Пан Василько виголосив гарну бесіду, в якій розібрал всі справи мужиків, за які як посол буде мусіти дбати. По промовах п. надуч. Воротника, о. Грібовського і численних господарів всі одноголосно заявилися за кандидатурою пана Василька. З Молдави війшав п. Василько і ред. Луцький в товаристві о. Грібовського і п. надуч. Воротника з „Січю“ до Бені. Напротив них вийшла „Січ“ з Бені. Відтак відбулися в тій громаді передвиборчі збори під проводом місцевого учителя п. Микитюка. На зборах виголосив п. Василько довшу промову, у якій розказав про новий виборчий закон, про працю в новій Державній Раді, про всі домагання руского народу і звернувся до зібраних, щоб подали йому свої місцеві жадання і потреби. По промовах п. Микитюка і богатьох бесідників селян всі зібрані одноголосно і з одушевленем заявилися за кандидатурою п. Василька. Віче се відбулось під голим небом, але вже при дуже гарній погоді. По дорозі з Бені до Брязі витали знов п. Василька при новій трачці. При чудесно прибраній тріумфальній брамі ждали тут на приїзд п. Василька численні зібрані урядники трачки і робітники. Вистріли з моздрів загомонили з приїздом пана посла, а п. директор Шлезінгер привітав його в імені урядників і робітників трачки. Пан Василько подякував за привіт і виголосив промову до зібраних робітників. Цращані окликали „славно!“ і „гура“, від'їхав п. посол до Брязі вже не лише в товаристві „Січі“ з Бені, але і в товаристві бразівської „Січі“, яка вийшла тут напроти п. Василька.

При в'їзді п. посла до Брязі знов залунали вистріли з моздрів, а при дуже гарних вових тріумфальних воротах хлібом та солію і гарною бесідою в імені громади привітав п. Василька місцевий двірник п. Косінський, від Жидів п. Ад. Гельбер, від „Січі“ і каси п. Ів. Коазич, в імені місцевого учителівства п. надуч. Сліпинюк, в імені учителів з цілого округа інспектор шкільний п. Долінський. На всі ті промови відповідав п. Василько лякаючи всім за такий гарний привіт. Відтак до 500 людей вібралися на збори, які почав місцевий панотець Агап і гарною промовою звернило до п. Василька. Посол Василько виголосив на вічі довгу програму бесіду по руски і по румунські і знов просив місцевих людей, щоб висказали йому свої місцеві потреби. Розібрав ті потреби півець церковний п. Гібюк, відтак п. Гельбер і п. надуч. Сліпинюк. Відтак всі зібрані заявилися за кандидатурою п. Василька. Збори відбулися під голим небом. По вічі удався п. Василько до місцевого панотця, в домі якого громада урадила велике прияття для свого будучого посла. В приняті тім крім п. Василька і п. Луцького з Чернівців взяли участь: нач. гром. Косінський, член Ради гром. Урсакі, о. Грібовський з Молдави, п. інспектор шк. Долінський з Гурагумори і п. інспек-

Оttak говорили до нас чергою усі бюсти, кождий свою мовою, Карманський, Грушевський, Людкевич, Франко і інші.

Дивився на ті всі різьби і пронизував його зором подиву для його інтуїції. Так ішев я у його ательє з глубоким пересвідченням, що різьба у нас в перших починках вийде кідана елементарними чертами обтесаного каменя, хоч і сильна та виразиста, а все таки дитинна, невироблена, невикінчена...

Не має традиції ні школи!

А тимчасом його твори поразили мене такою фінезією всіх тонкостей, таким глубоко відчуттям життя внутрішнім кождою одиницею, такою грою найтишних контрастів!

— Треба бу ще Федиковича, Кобилянську — підхопив мій товариш, — а Шевченка вже робили Ві?..

— Саме передав медалю до Товариства, та я маю тільки композицій: Весну, Сіміх у сні, геній України, мушу виїхати до Київа а потім у Париж — говорив нескладно артист.

— Цікавий я, як задумали генія України?

І артист став говорити нам, докладаючи до своїх невимовних слів вимовні рухи та дивний вираз лица — та пронизував нас зором запиту, чи розумієм, що він хоче виділити в камінь.

— ...аби стріляла так, аби кідалася сила, о так, так во! — і замахав руками а очі його загоріли невисловимим блеском творчого Духа...

Так говорив до нас поет-різьбарь, що не є майстром слова, тим краще душа його говорить із каменя різьблених його творів...

тор шк. Теляга з Кімполянга, п. надучитель Воротняк з Молдави, п. надуч. Сліпинюк, п. управитель школи з Бені Микитюк, о. Г. Агапі, секретар гром. Джуманюк, уч. Янош з Молдави, півець церк. Гібюк, п. Ізак Келер, пан Е. Кінсбурнер, і п. Гельбер. В часі приняття виталище п. Василька: пан інсп. Долінські і Теляга, п. уч. Янош, о. Грібовські і п. надуч. Воротняк. Пан Василько ще раз всем дякував за та величавий привіт. По тім всім від'їхав вже п. Василько до найближчої станиці: Пожорти, витаний ще при одній трачці урядниками і робітниками. Представителі громади „Брязі“ з о. Агапі на чолі і бандеря місцевої „Січі“ відвели п. Василька аж поза гортар. Так то славно покінчилася велика передвиборча прогулка п. Василька у гірські округи.

хто сі вісти про Вас ширить і що тим вороги наші хотять зробити?

Ворогам нашого народу треба, щоб знищили раз на все наші читальні, наші дорогі „Січі“, всі наші товариства. Для того они, ті страшні вороги, хочуть звести наших людей на дорогу страшної заверухи, бо тоді правительство розвязало би всі наші „Січі“, всі наші товариства, а людьми нашими заповнились би всі кримінали. Того хотять наші вороги і від них йдуть ті страшні намови, коли они є між Вами. Вороги бачуть, що наш народ вибирає собі добрих і певних послів і тому ті вороги хотять так зробити, щоб ті посли наші немогли нічого здобути у Відні для нашого народу, бодай розбійників віді ніхто не дає. Так оно є пашове! Та ми певні, що і Ви розумієте погану роботу ворогів наших! Я певний, що Ви не дасте звести себе і задурити і що съвта минута у нас і тепер, як все, спокійно і весело! Купці потрібні нам, а всі Жиди йдуть з нами разом рука в руку при виборах. Посли наші самі приведуть до нас красше життя для мужиків, але до того конче треба Вашого спокою. Не дайте звести себе своїм солодким ворогам і всіх напоминайте та взвиваєте до спокою!

Від широго серця посилає Вам отсю сердечну пораду і веселих та спокійних съвт бажає Вам Ваш друг і приятель, Ваш будучий депутат

Николай Василько.

Чернівці, 2. мая 1907.

Передвиборчі вісти.

Черновецькі місцеві округи.

По докладній розвазі, числячись із тим, що вої Жиди в сільських руских округах голосують за нашими рускими кандидатами, — постановили, як відомо, черновецькі Русини віддати тут при виборах свої голоси: у східних Чернівцях др. Штравхерові а в західних др. Вендерові. Звертаємося проте до всіх наших панів виборців з проєсбою, щоб дні 14. мая згідно і однодушно в тім напрямі поступали. Збитою давною найз'явиться ся в той день наше руске міщанство, так як в часі виборів до громадської ради і наї голоси свої віддасті отсім двом кандидатам, які з'обовязались все і всіди їти рука в руку з заступниками нашого народа. Інші кандидати підуть своєю дорогою, а не нашою. Тому і піднекта нам тепер треба наших певних союзників д-ра Штравхера і д-ра Вендеріа. — Комітет.

З черновецького округа.

Збори в Панци. У вівторок, дні 30. цвітня с. р. відтримав кандидат п. інсп. Спинул виборчі збори в Панци. З'їхали ся сюди також виборці із Панки-Забагної. Крім місцевого надучителя п. Омеліана Влада, управителя школи із Панки-Забагної пана Кошки і п. секретаря громадського прибули на сі збори із Сторожинця директор п. Теодор Іваніцький і учитель п. Стефанович, дальше надучитель із Лукавця п. Сидір Годованський і учитель з Кучурова Великого п. Ніколай Топущак. Пана кандидата привітав начальник громадський в імені громади хлібом солію. Збори отворив п. О. Влад і на его внесене вибрано на проводи зборів п. директора Іваніцького а на его заступників пана начальника громадського і пана С. Годованського. Пан Іваніцький подякував за вибір і увілив слово п. кандидата Спинулу. Сей розвинув свою програму в довшій бесіді, котрій присутні селяни прислухували ся з великим заінтересованем. По сім говорив п. надучитель С. Годованський, п. учитель Н. Топущак і голова читальні п. Ілля Гаврилюк. На внесене п. начальника громадського заявили всі присутні з одушевленем, що будуть не лише всіма силами підpirati kандидатуру п. інспектора Спинула, але й старати ся, аби ні один голос з сих обох громад не пропав. По сім закінчив збори п. Т. Іваніцький довшо: гарною промовою і напомінав, щоб присутні розійшлися ся так як съв. Апостоли і напоминали всіх виборців, голосувати лиш на нашого широго кандидата п. Спинула. Також й присутні Жиди заявили, що будуть підpirati лише кандидатуру сего кандидата. — Виборець.

Кандидати виростають як гриби по дощі. Що день, то все новий кандидат. До нас до Глібокого прибув в середу найновіший кандидат піс Захарій Воронка, щоб обявити свою кандидатуру, бо мовляв „кандидат“ Василь Сидоря скідає ся свого кандидатства, бо він банкрот. О 3. год. по обіді Воронка „зробив віче“ в німецькій читальні, де зійшлося ся купка Німців, купка Жидів, а купка мужиків-селан. До Жидів та Німців говорив „кандидат Воронка“ по німецькі,

Дмитро Макогон. Христос воскрес!

Дзвони дзвонять, дзвони грають,
Гомін сильно залинув:
Дзвони людям возвіщають,
Що Христос із гробу встав.

Хоч кати його убили,
Мов опришка на хресті,
Хоч до гробу положили
В тесаній, твердій скам’ї.

Хоч каміннем гріб заклали
І вояків молодих
Яко сторожу поклали,—
Не доглянув жаден з них!

Нім вказало ся промінне
Сонця, ангел із небес
Відвальв тяжке камінне
З гробу, — і Христос воскрес...

*

Як Христос воскрес во славі
І катів тим поконов,
Так наш народ, що віками
Лиш терпів, болів, страдав,—

Незабавом відновить ся
Та звиче свободно жити...
— І тоді задзвонить дзвони,
Пісня волі загремить!

Лукавиця 1907.

та щось таке підіб, що мабуть і сам того не розумів. Німці та Жиди сьміялися йому явно, в очі. При кінці "віча" заговорив до Русинів по руски та брехав, що буде селянам продавати камеральні ліси. При кінці пороздавав картки з своїм іменем, які — казав — треба наліплювати на Спинулові картки. Картки з чесним іменем о. Воронки валились за пів години по виходках та корішмах. Онозєви Кручикови мав дати "кандидат" Воронка гроши на горівку для виборців, щоб набрали охоти поширати його кандидатуру. Та мужика своєї справи за гроши не пропадуть. — Глобіцкий.

З кіцманського округа.

Дня 28. цвітня 1907 відбулися передвиборчі збори в Ленківнях при участі великого здвигу народу. Було близько 300 учасників. На голові коло Мамайців очікували кандидата п. І. Семаку бандерія і п. д. Ю. Вайсглас з надучителем п. Мартинюком, уч. п. Костюком і асистентом жел. п. Калмуцким. По приїзді пустився похід до школи, де очікували п. кандидата сила народу. Коло школи повітали дорогого гостя двірники обох кутів Николай Веренська і Юрій Салдат по стародавному звичаєм хлібом і солю і вистрілами із моздрів. Пан кандидат подякувавши за честь, запросив народ до середини у школу. Збори отворив п. надучитель Мартинюк і на його внесене вибрано п. д. Юл. Вайсгласа на председателя зборів. Пан Вайсглас подякувавши за довіре, оповів народові нинішню його важну хвилю і представив народові кандидата п. І. Семаку. Пан кандидат обговорив нинішню ситуацію нашого народу і виснів свою посолську програму, яка всіх одушевила. Говорили ще селяни із Кіцманя Ростоцький, п. С. Іванович, п. Костюк, які різкими словами представляли народову силу в спільноті. По сім запитався голова зборів, чого хотіть собі мати за послів? Всі як оден сказали, що лиши п. сов. Ілю Семаку. І тут подякувало панам дотеперішнім послам, Василькови, Стоцькому і Пігулякови за їх щирі праці окот руского народу. Треба також згадати, що всі наші Жиди виборці явилися на зборах і пристали поширати пана І. Семаку. — Участник.

Віче виборче в Ошихлібах, заповіджене на 7. мая 1907, не відбудеться з непредвиджених причин. — Комітет.

З вашківського округа.

В вашківськім повіті відбулися сіми днями три передвиборчі збори жидівських виборців. З перших зборів в Вашківцях в суботу 27. цвітня вислано до посла Пігуляка таку телеграму: "На нинішніх передвиборчих зборах жидівських виборців рішено одноголосно вашу кандидатуру як найгорячіше піднімати і заразом просити вас, щоб представились жидівським виборцям. Літес, Шавер, Простак, Шльома, Кац". З других зборів в неділю, 28. цвітня вислано до посла Пігуляка другу таку телеграму: "Нинішні члені зборів жидівських виборців рішали одноголосно вашу кандидатуру найгорячіше піднімати і заразом просити виборцям в короткім часі ще раз представити ся. — Жидівський виборчий комітет".

З Банилова руского вислали жидівські передвиборчі збори послові Пігулякові таку телеграму: "Вчораши (27. цвітня) збори жидівських виборців рішили одноголосно вашу кандидатуру як найгорячіше піднімати. Шайер, Шерф, Бург, Срудовіч, Кон, Герман".

В середу, 1. маю відбулися ширші передвиборчі збори в Вашківцях вашківських і позавашківських жидівських виборців, на яких і вашківські Поляки і рускі виборці взяли участь. На цих зборах прибув і посол Пігуляк, котрого жидівські виборці в великом числі на двірці очікували і сердечно привітали. На председателя зборів вибрано п. Ліфшица. Посол Пігуляк виголосив свою поспільнічу програму в півтора годинні бесіді, которую зібрали з оплесками і удобренням до відомості приняли. По тім забирали слово: пп. аптикар Вільнер, Шавер, Вальцер, Білер, Поляк Вятровський, Князкій, Талер і Тропер, висказуючи бажання, ба ставлючи всякі запитання до посла Пігуляка. Замітно, що Поляк п. Вятровський сказав іменно, що не всі польські виборці звіздили тими умовами, які сталися за замкненими двермі під час зборів польських виборців з Богатирцем на 25. марта у Вашківцях! На всі бажання і запитання відповідає посол Пігуляк. Відповіди привели збори з оплесками. Вкінці рішено на внесене п. Вільнера з додатком п. Шавера, що нинішні збори, скликані жидівським комітетом виборчим, рішають кандидатуру посла Пігуляка щиро піднімати, і заразом розширити се на загальний передвиборчий комітет жидівських виборців цілого вашківського виборчого округа.

НОВИНКИ.

Чернівці, 4. мая 1907.

Всім передплатникам, дописувателям і приклонникам "Буковини" шлемо щирі бажання веселих свят. — Редакція.

Нинішній наш літературний додаток і фейлетон, се як би альманах із творів визначних наших артистів. Твори О. Кобилянського, Б. Лепкого,

В. Пачовського, П. Карманського, С. Чарнецького, М. Жука, В. Бирчака і інших молодих поетів — се ж найкрасше, що в загалі можна в фейлетоні дати. Щиро дякуємо всім славним письменникам Молдої України за маскаву поміч і прислугу. Ми це відзначаємо, що до сеї подяки прилучаться і наші читачі. — Редакція.

"Буковина" із п'ятниці не появилась по причині робітничого празновання в середу і свята у велику п'ятницю. Слідуюче число "Буковина" появиться в п'ятницю.

Вісти з України. Українські катедри в Харкові. 25. цвітня в професорській раді харківського університету вислухано і одноголосно ухвалено доклад історико-філологічного факультета про засновання на сьому факультеті двох нових катедр: української мови та української історії. Лекції мають викладати ся або російською, або українською мовою, дивлячись по тому, яких слухачів буде більше. Професорів сих двох нових катедр повинні добре знати українську мову і теоретично і практично, повинні добре знати свій предмет. Найхарактерніша риса в постанові професорської ради, — це цілковита однодумність. Професорка рада харківського університету взяла до уваги статут українського студентського товариства.

Вісти з Росії. Дума державна радила дня 30. цвітня на тайному засіданні над контингентом рекрутів на 1907 р. В дискусії забрав голос міністер війни і заявив, що по війні з Японією треба особливо удержані військову повагу Росії. "Коли-б-ви — сказав він до послів — не схочіте ухвалити нам потрібного контингенту рекрутів, то возьмемо его собі самі на основі § 119 основних законів. Мусите ухвалити нам жаданий контингент". По сих словах заворушилося страшенно в цілій палаті і роздалися оклики: Ми не в касарні, не говоріть до нас як до вояків! — Посол Гессен визив палату, щоб зі згляду на так поважну хвилю старала ся удержати спокій. Міністер війни говорячи таким тоном до палати, забув, що говорить до представителів цілого народу російського. Міністер може лише тоді жадати ввічливості від палати, коли й сам буде послугувати ся чесним тоном. Визиваю палату, — говорив Гессен — щоби не зважала на слова міністра і приступила до річевої дискусії. — Остаточно приято предложение о рекрутках 193 голосами проти 120. На тім самім засіданні одноголосно приято внесене на застновлене полевих судів. — Столипін був у царі на авдіенції. Цар подивив Століпінові вільну руку що до судьби Думи. Століпін освідчив ся згляю дом Головину за удержанім Думи. — Палата ухвалила на явінім засіданні шість мільйонів рублів запомоги для голодуючих. — Соціалістичні послані поставили внесене о висказані президентом Головінові нагані за його поступоване на тайному засіданні. Президент Головін відмовив відчитання сего внесення і не хотів соціалістичним бесідникам уділити голосу. На то відповіла крайня лівіца ворожими окликами. Кару смерті в Росії поводи зноситься і заступають іншими родами кари. Від 5. мая кара смерті буде зовсім знесена і лише виїмково в дуже важких случаях має бути допущена. З причини знесення кара смерті має понити ся сіми днями окремий указ. — При цінці засідання настала була знов буча, коли відозвався соціаліст Сурабов. Бесідник застакував трон і армію; члени прави почали кричати, тупати і бити в столи. Міністри склонилися зі своїх місць і в найбільшім обуренні запротестували пр-ти тих атак. На лівці засторушилося також, а тоді міністри вийшли з салі. Щоби не допустити до бійки, президент Головін залив засіданні.

Сумна картина. Недавно переїзджаючи через Бурлу, стрілив і ся з гуртком хлопців, що як-раз вийшли з школи. Мимохіт поглянув і на той веселій віжний та гарний цвіт, що так жадібно горить ся до тої школи та побирає соки оглади, знані та съвідомості самого себе — своєї народності. Однушевлений запитав ся я одного з школярів по волоці: "Чи Ви не говорите по руски?" — "Ми ві", відповідає він, "але той", і показав пальцем на школяріка, що сумно та болезнivo тиняв ся мов заблуджене ягня між чужими. Я звернув ся до него, кажучи вже по руски: "Хлопче, ходи но сюди, ти говориш по руски?" "Якоже не?" відповідає жалісно спаленій хлопець, "коли я Русин." "Та чому ж говорите по волоці, коли ви Русини?" читалось далі. "Ну," відповідає хлопчина, "бо п. учитель карають, коли довідуються, що хтось говорить по руски." По сих словах хлопець затих а по ширших очах можна було пізнати, що його грудь гейба розпиналася з жалю. Глянуло біднітко на мене, немов би хотіло пожалувати ся. Та не дали йому ворожі Волохи і слова промовити. Немов та дич заверещали та загрозили, що скажуть учителеві. А хто знає, чи мік ними не оден Русин, якого учителі ромунізатори переробили на своє коніто? Тріпочеться ся бідний Русин, як мотиль прошитий шпилькою, доки в нім духу стане. А хто ж йому подасть помічну руку? Волох його увільнить просить? — Ю. Д.

Важне і для наших людей. Батько не має права присилувати своїх доньки іти замуж. Найвищий судовий трибунал у Відні рішив в сій справі, як слідує: Марія Н., жена державного слуги з Бауцен, виточила процес своєму чоловікові о неважливі супружі. Ці чоловік познайомився з нею на улиці, як она мала 19 років. Батько присилував її віддатись за него. Повінчана

пара поїхала до Сольногорода і там пропала молода. Батько приводив її до чоловіка знова, але она знова утікла і не жила зовсім зі своїм чоловіком. На жадане чоловіка порішив суд, що супруги мають супроводити ся. Скарку чоловіка на неважливі супружі суд відкинув у всіх інстанціях. По сім внесла жінка скаргу на неважливі супружі і мотивувала її тим, що її батько кулаками і стусанами а дальше батогом, голодом і погрозою, що її віддасть до дому опірки, присилував вийти замуж. В процесі доведено, що молода любила бігати за хлопцями і що она зовсім не хотіла іти за свого чоловіка, за що її батько немилосердно катував. Однак суд краєвий відкинув її скаргу, мотивуючи се тем, що батько вправді вплинув на свою неморальну ведучу ся доньку через фізичне і моральне присилування, але лише на се, щоби засторити її щоби покласти границі її неморальному поведінню. Для того таке присилування треба було уважати як оправданий вплив батьківської влади. Висший суд краєвий орік на відмінку позовини, що супружі уважає ся неважливими, за що обов'язково супружі зі слезами утіхи дякували судові. Висший суд краєвий був тоді гадко, що батько після австрійського права не може із жадної причини присилувати доньки до віддання та що нема ніякого оправданого силування до супружі, а при тих обставинах боязнь молодої перед домом опірки була цілком оправдана. Оборонець стану супружного др. Елер відмінив ся до найвищого трибуналу судового, а сей прихилив ся до гадки висшого суду краєвого, узявши супружі неважливим і називав змазати се супружі у книзі вінчань.

Оповістки, іменовані і т. п.

Запитане до кр. шк. ради в Чернівцях. У нас у Вижниці, як звісно, самі майже живі. Християн мало, а руских дітей шкільних дуже обмаль. Це і тих хотять нам забрати. Ог учитель тутешньої школи народної пан Созанський втягнув силоміцю 6 руских хлопців до польського сокола, повибрив їх у мундірки сокільські і вчать їх помітати рускою мовою. Су діти закидають уже з польською історією. Чи школа є на се, щоби учителі Поляки робили з наших дітей яківських в національних краю? — Одик з цікавих.

Надзвичайні загальні збори "Читальні Народного Дому" в Чернівцях відбудуться ся дні 11-ого має с. р. (в суботу) о год. 8-ї вечором в комнатах читальні. На дневнім порядку: а) квестія вільного ветупу до читальні; б) справа читальні, як самостійного товариства, основаного на статутах. З огляду на вагу справи зволять всі члені читальні конче точно явитись. — Комітет.

Загальні збори весняні каси пожичкової щадничої для громади Горішні Станівці відбудуться ся дні 12. мая 1907 о 1-ї год. по полуничні з таким дневним порядком: 1. прочитане і провірене протоколу із поспідніх загальних зборів; 2. справоздане касове за рік адмін. 1906; 3. внесення старшини; 4. вибір двох членів старшини; 5. вибір двох членів до ради надзорчої; 6. вільні внесення. — Старшина.

"Руска Бурса" в Ніцмани. На "Руску Бурсу" в Кіцмани зволили жертвувати слідучі Добродії: п. посол Еротей Штуглик (складка) 100 К; п. Онуфрій Ілюк 3 К; п. Людвік Клайн 2 К; п. Володислав Кукелка оплату за Онуфрія Івановича 5 К; п. Ілля Семака 1 К; п. Параскева Прокопович 1 К; п. Сергій Шлойнаровський 1 К; п. Іллярий Стратицук 1 К; п. Омелян Оробко 1 К; п. Андрій Зугаевич 2 К; п. Володислав Кукелка 2 К; п. Евген Жуковський 1 К; п. Др. Лев Воєвідка 1 К; п. Іллярий Федорович 1 К; п. Осип Бурачинський 3 К; п. Денис Евстафієвич 2 К і п. Олександр Попович 4 К. Всім жертвувавши сердечне Спаси Біг! — За виду "Рускої Бурси" в Кіцмани: Ілю Семака, голова, Деміс Евстафієвич касиер.

Із штуки і літератури.

Поезії Осипа Юдія Федьковича, з передмовою дра Д. Лукіновича. Вибір для ужитку молодіжи зладив Іл. Кокорудз. Львів 1907. Ст. XLIII + V + 410. вел. 16 ткн. Накладом Товариства ім. Шевченка у Львові появилася отсіє дуже добра

Ціна оголошень за одноразове їх поміщення: Ціла сторона 80 К., $\frac{1}{4}$ сторона 60 К., $\frac{1}{2}$ сторона 40 К., $\frac{1}{4}$ сторона 20 К., $\frac{1}{8}$ сторона 10 К., $\frac{1}{16}$ сторона 5 К., $\frac{1}{32}$ сторона 2 К. 50 с. — Анонси обчислюється після обему місяця не після малого тексту.

ОГОЛОШЕНЯ.

За рубрики: Надіслані Оголошення редакція не відповідає.

При кількразових або при річних замовленнях, значний опуст.

Дрібні Оголошення мають друком (petit), числяться по 4 с. від слова.

Належитостій за анонси марками поштовими не приймається.

Загальні збори рускої каси пож. і щадн. „Народний Дім“ для громади Молодії відбудуться в неділю дня 12. мая с. р. в власному домі, з слідуючим порядком дневним: 1. Справоздане діловодства старшини за рік 1906. 2. Вибір старшини. 3. Вибір ради надзорчої. 4. Вільні внески. *Михайло Мандрик*, начальник. *Кс. Якубовський*, касир.

Весняні загальні збори районної каси в Горошицях відбудуться в неділю дня 12. мая с. р. о год. 2. попол. із слідуючим дневним порядком: 1. Справоздане касове за рік 1906. 2. Вибір старшини. 3. Вибір касира. 4. Вільні внески. *Гора Фуштей*, заступник голови. *Іван Шевчук*, голова старшини.

Загальні збори каси пожич. і щадн. для громади Бергомет над Прутом, створені з реєстрованого з необмеженою правкою, відбудуться від дня 12. мая 1907. о 2. год. попол. в домі читальні. 1. Мається установити стан паїв, вкладів і позик; мається установити, яку найбільшу і яку найменшу суму позволяється одному чоловікові зложити до щадничої каси мається установити речиві виповідження для вкладок щадничих і речиві платності відсотків від вкладок щадн., мається установити, яку найбільшу пожичку можна одному члену від дати; мається установити стопу процентову для вкладок щадничих і для пожичок (§§ 52 в—е, 59, 63, 65). — 2. Мається ухвалити що робити з лишніми в касі грішми і як роздобути потрібних для каси грошей. — 3. Ухвала в справі запомоги краєвої. — 4. Вибір касира і назначене платні для него (§§ 29, 51, 52 ж). — 5. Ухвала, кілько має бути членів в раді надзорчій і вибір ради надзорчої (§§ 32, 40, 51). — Бергомет в. Пр. дnia 1. мая 1907. — *Тодор Чернєцький*, начальник.

Друкарня „Рускої Ради“ в Чернівцях
має на складі
Книги і друк для Каси райфайзенських.

Hamburg Amerika Linie

Проста переправа
без пересідання.
Знаним із своєї
скорості поштовим і поспішним
кораблем так зв.
Dampfschrauben Schnell-
dampfer.

З Гамбургу до
Нью-Йорку,
Канади,
Бразилії,
країв Ля-Плати
Пол. Африки
і
Схід. Азії.
Парівці „Гамбург-
Америка“ лінії від-
значаються тим, що
суть заохочені в
занамінні харч,
чисті какоти, і пасажири
дуже ними скоро
і безпечно.

Пасажирам ізраїльського віроісповідання їдучи
по всіх наших коларадах може покладом по-
дасть сам реальні страви.

Видача карт до всіх стацій Сполучених держав і до Канади.
Близькі умови удалих охочто.

Генеральна агенція для Буковини,
Чернівці, ул. Панська ч. 16.

118 (2—6) 4 н.

Видає товариство „Руска Рада“ в Чернівцях.

З друкарні товариства „Руска Рада“ в Чернівцях під зарядом Івана Захарка.

За редакцію відповідає: Віктор Стройч.

Марка охоронна: **котвиця**

Liniment. Capsici comp. Pain-Expeller

Загально признаний значений усмиряючий лік на втиране по ціні 80 сot. 1-40 кор. і 2 кор. можна купити у всіх аптеках.

Просямо жадати цей загально улюблений лік все лише в оригінальних фляшках з нашим охоронним знаком „**котвиця**“ з аптеки Ріхтера і для осторожності приймати лише фляшки тим охоронним знаком як правдиві. 112 26—40

Аптека Ріхтера „під золотим левом“
у Празі, улиця Елізавети число 5.

(Steckenpferd-Lilienmilchseife)

МОЛОЧНЕ МИЛО З ЛЕЛІЇ,

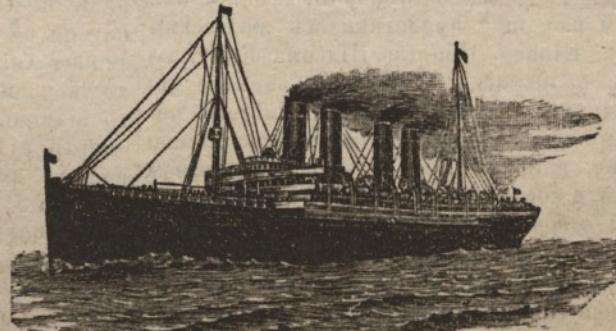
Бергмана і С-ки в Дрезні і Тешині над Ельбою

після одержуваних щоденно писем з призначенням, він остане ся із всіх медичних миль найуспішнішим, проти сонячних виприсків на шкірі, як також служить до одержання і племінні милької мягкої і рожевої цері. — Штука 80 сot. у всіх дрогеріях, складах парфумі та торгових мила. 44 (10—50) п.

Голов. склад у Шміда і Фонтіна Чернівці, ул. Головна.
(Enzenberg-Haupstrasse)

В 6 днях до Америки,

Переїзд подорожніх до
Канади і Аргентини

109 (42—104) н. с.

жадайте пояснень

Напишіть лиши картку кореспонденційну до

Falck & Comp.

Гамбург, Raboisen 30 Amerikahaus.

Кореспонденція у всіх мовах.

Певною річю є, що до
КАНАДИ або АМЕРИКИ
найліпше їхати переправою

М. Г. ФРЕЙДБЕРГА в Антверпії,

бо то є одинока справедлива, найкоротша і найдешевша дорога до заморських країв! — є то перша переправа, котра узана народом за найліпшу! — Завчасу удавайте ся писемно і посылаїте задатки на шіфкарти до

M. G. Freudberg, Antwerpen

10. Van Leriusstraat. (BELGIA.)

25 17—20

Літературний додаток до ч. 47. „Буковини“.

Богдан Лепкий.

I.

* * *

Дай мені руку: за гори і ріки
Іду від тебе далеко — на вікі!

А що з болем великим, бо знаю,
Що більше бачити тебе не маю;

Що розійдем ся як гомін по лісі,
Зівінем, зжовкнем, як лист на опіці;

І розплинем ся як філі на морі —
Іду від тебе за ріки, за гори..

Знаю — час може вигляд твій змінити,
Постаріти ся можеш ти і я,
Та в памяті моїй незмінно буде жити
І сьвіт невалім квітом веселити
Душевна красота твоя.

Дай мені руку. Як други, як рідні,
Вольні — в неволі, і горді — хоть бідні,
Будьмо для себе як гарний знак туги
До сьвітла правди — з темряви наруги,
Будьмо як сон той, що раз тільки снить ся,
Дотикач дійсності (ввік) не споганить ся.

II.

* * *

Земле! Моя ти рідна, люба мене!
Витай мені зі сьвятами, з весною!
Покрій ся збіжа лавою густою,
Най буря мимо йде понад тобою,
І май ім'я твое буде благословене!

Зрости в своїм радючім, чорнім лоні
Кождіське зерно, що з сівні упаде.
Най приберуть тебе сади, левади,
І тихий мир нехай між ними саде,
Блаженні най будуть спрацьовані долоні!

Стефан Чарнецький.

Місячна соната.

Часом, як смерк розстелить сірі крила
І довгі тіни стануть западати,
Ти в дім приходиш моя, ясна біла —
І крізь самотні тихо йдеш кімнати.
Вів від тебе запах рож весняних,
Що заквітчали скрани твою дугою;
Ідеш до мене, а в очах коханах
Тремтить жалоба срібною росою...
Мовчка сідаєш поруч мого ложа,
Топиш у міні добре тихі очі —
На твоїй груди гасне біла рожа,
Сповита в чарі місячної ночі...

Чи знова кличеш у сьвіти забуті
На стрічку сонцю — сонцю золотому?...
Звідки той безмір смутку в кождій нутрі,
Смутку, неначе шуми, що їх віє
Вечірній вітер понад сонне море...
І знов на струни, що покрилися ржою
Кладеш легонько свої білі руки,
І чути пісню...

Люблю тебе! Все тужу за тобою...
В тобі відбив ся сум землі мої,
В тобі відбились зорі сьвітла грою
І сонця скін в скерувавленій кіреї...
Люблю тебе, як ранній сьміх природи,
Як далі етапів завіялих снігами —
Люблю тебе як небо в час негоди,
Люблю тебе!...

І так усе, як смерк розстелить крила
І сірі тіни стануть западати —
Ти в дім приходиш моя, ясна біла,
Крізь опустілі тихо йдеш кімнати,
Мовчка сідаєш поруч мого ложа,
З усміхом дивиш ся у мої очі,
На твоїй груди гасне біла рожа,
Сповита в чарі місячної ночі...

Ольга Кобилянська.

ВІЩУНИ.

(Нарис.)

Конець листопада.

Дні що раз то коротші. Ночі немов виро-
стають вже в самого поранку звідкися на ту бідну
днинку, що тужливо визирає золотосонашного промін-
я, — а здавалося ся не діжде ся. Вместо

него розстелює ся сама широка сірина, гризлива туга
по полях, між хатами села — суне під ліс піднимуючи
ся під силу понурих хмар, а відти волічеться ся
далі, неоглядаючи ся на осінній смуток за собою, —
кудися вдалечину.

Неногода розпаношила ся.

Тепер перше право П. І вітер, і дощ, і сніг, міняючи ся безустанно над землею, а і ноги мов в змові мішаються ся в одні. А все в супроводі про-
никливої студені. Все немило і з осіннім подихом мелянхолій...

Сільські хати невеличкого села он там недалеко ліса, мов і собі похмурили ся від непогоди, а двері їх перед студенію лиши лініво відчиняють ся. Дрібні віконця купають ся пілыми днями в слезах, а соломянні стріхи потемніли від дощів.

Все в округи хоч не дрімає... то закутує ся в мрачний тон. Тон закінчена.

Тут і там визирає по межах чорний пень са-
мітної деревини, і її безлисті галузі, стає прибіжщем для перемоклих круків, що пізно осеню святають ся полями мов дрібні рабівники.

Старому Войцехові, теперішньому побережникові панського ліса, також на душі не то мракою зависло. Але тут не осінь винувата. Ні подих закінчена, що волічеться ся нечутним звуком природою і між людськими оселлями.

Се щось інше.

Се страх перед тим, що може найближший час наднестися. Він ту зверх тридцять років побережником. Зайшовши з далекої сторони, приняв ся, хоча був ремісником, за побережника. Не цілого он того вели-
кого ліса, що тягнеться враз з селом а і окремо далі, лише одної часті его. Так слазатиб наймолодшого ліса.

Богато деревини погнало вже в гору під его щирим доглядом. Богато деревини тої шелестить проти него божими поранками і клонить ся ему поклоном покори і підданства. А все за его щире око, за его добру, робчу руку, що там очистить П., там засадить съвіжу, там виполе, даста молодому корінню місце — волю — а супочинку майже не знає.

На краю ліса его хатина. Мала і неприманчива. Літом пристроена зеленію невеличкого садку, звернена віконцями до ліса і сонця, а зимою... непривітна звиду і смутна.

Але Войцех... так само запустив корінє в сей клапти землі з своєю родиною, мов не одна деревина его дорогої ліса.

Між руским та румунським людом сего села, він чи одно вітерів, заким з ним „зайдою“ освобили ся. У всім він. Ім недогода. І мовою свою противій, і жінкою, що хоч не зла, Ім чим то велика в очах — і дітьми, що хоч від людських дітей не відріжнали ся нічим, і всім чим хто захоче.

Чи Войцех скривив кого в селі?

Ні. Він спокійний і збідований. Він „зайда“ селян бояв ся. Сила по їх стороні, бо они на своїй землі... Він же здалека... здалека примицьлив. Жінка его померла, поховав П., і сам вже добре не памятає, як оно склало ся, що врешті оженівши ся в друге, зайшов в отсє село, і остаточно за панською ласкою опинився побережником. — Мабуть і через те зненавіділі его сільські люди; пожалували панського хлібца та стали ворогувати. Той переставав давати ему роботу а той відкрив, що вів ему в межу ворював ся, подавав до суду, сей, що діти его ночами людську працю розносить, — так уступала одна гризота другій — аж з часом і похилився Войцех.

Похилив ся і посивів.

Та хоч вже висока его статі ніколи не випростовується і сей звичай майже забула... на душі ему в зеленім его сьвіті спокійно. Ліс великан взяв его в свої обійми, замкнув і відгородив від села і ему добре. Іноді здається ся ему, що він не бідний колишній швець, або простий побережник, а якісь сам молодар.

Вже майже ніколи з отсєого світу в село не заходив. Всі орудки перевбрали на себе жінка і син з доньками, а він хиба що два, або три рази в рік переїде селом, Ідуши в місто, де зайде до Божого дому а відтак до пана. Описи назад. І то все, і тим же знов щільй рік.

В костелі він горячо і щиро молить ся, а заедно до Пречистої Діви звертається; все здоймає руки в гору і просить П. що є. Тут він іноді і випростовується, наче-б себе певний, мов в своїм зеленім панстві. Тут та сама типіна, що в лісі і невидима якесь съвіта сила, що так і тягне до себе як і та м. До того Пречиста Діва...

„Matko Cudowna Przenajświetza! — молить его уста в матерній мові і він клякає покірно на каміні перед Чудотворною — „weż ja pod swoją opiekę, gdy zamknę oczy, — Matko Cudowna Przenajświetza...“

Оtte і все, о що заедно просить, а більше і нічого.

Для себе віколо і вічного. — Ставите жменьку якіхось білих съвітів ніби съвітів, неначе зібраних дрібною рукою, незручно на престол, і мов зложив найдорозії дари перед Пресвятою, вертає успокоєний і посланий назад в свое зелене царство.

В дома застас по звичайному. — Жінка витає

потоком запитань, дівчата очікують усміхаючись мовчки скромних подарунків; молодий син позиркує так само за таким же, — лише мала Цецилія, наймолодша его дитина, дивиться ся своїми синіми ангельскими оченятами допитливо в обличе старого батька...

— Був там?

— Поставив білі п'віти?

Як поставив, то добре. Но она в его неприсутності за него до ліса бігала, тими самими стежками і доріжечками, що і він... що і они разом.

Він же вже знає. То само робила, що він. І надзирила і надслухувала і між молодими смерічками траву виполовувала. Може бути спокійний. На ню можна здати ся.

І не спускає з него красних своїх очей.

Відтак приймає і свій даруночек.

Звичайно якийсь образчик Святих. Она-ж дуже любить Святих і „небо“. В неї навіть є своє небо. Але о тім ніхто не знає, лише батько і она. Оно представляє ся на великом білім папері, на котрім наліплені тут і там преріжні головки ангелів, що їх повітнина з образків Святих, і такі-ж самі Святі. Між ними різні съвіти. Съвіти уставлені низше... себ-то на землі між съвітами, а над ними високо ангели. Де їх забрало в цілій постати, задовільняється небо і самими головками...

Таке П. небо, котре і становить цілій потайний маеток девятирічної Цецилії.

На то небо дивиться ся она задумана годинами ; особливо-ж коли батько в лісі умучивши ся чищенем дерев, просипає ся, а она коло него сидить, і его ліс „стереже“. Бог знає що передумує і відчуває отся дрібна головка і душа. — Часом лише підносить свої оченята в гору між зелень дерев і шукає чого то між їх галузями...

Двоє лише річий після таких подорожей в місто у старого Войцеха на душі і думці.

Перша: се ліс і праця — а друга: то его наймолодша дитина „мушка“ его.

Нема днини, в котрій би не обійшов ліс, не оглянув, не доторкнув ся майже чи не кождої деревини. І нема днини в котрій би она, от тога мала Цецилія не супроводжала его. Часом біжить вперед него... мов метелик, раз по одній, а раз по другій стороні... а часом знов іде поважно держачись високого старца за руку і слухає уважно, розтуливши губинята, що він говорить.

Звичайно говорить він П. про Господа Бога, Сина Божого, Пресвяту Богородицю, або вчить молитви. Переходять поєднічими словами съвіти письмо, і таким чином отваряється в душі дитини, що крім ліса не знає іншої, ямійсь новий съвіт.

— Памятай, дитинко... що оповідаю, бо своїх днів не знаю.

— Хто їх знає, тато? — питаете поважно мала Цецилія.

— Господь Бог.

— Господь Бог?

— Так. По моїй смерті лишить ся тобі лише моя наукя. Держи П. в памяті на цілій вік, бо ми дуже убогі дитинко. А іншої крім той, що П. Спаситель кождому з нас полишив, бідний не знає. Она одна лучить его з Господом Богом і всім добром і красою свого світу. Она одна. Будь добра, синку, держи ся П., а тоді і Маті Господня і добре люди будуть тобою опікувати ся.

Найрадше прислухувала ся Цецилія, коли оповідав про Царію небесну. Як она з дитячком ночию утікала, як зажурена его дванадцятьлітнього шукала і найшла... і все проче, що батько оповідав. Знада всі съвіти, їх значине і любила всею душою туту Матір Господню. Для неї і пересилала она через батька більшу съвіті і просила передавати їх від неї для Божого дитята.

Іноді виривала ся і зимою з батьком в ліс. Закутана в мамину найбільшу хустку, в черевиках старшої сестри, в рукавицях свого батька, та з пальцем більшою від неї ішла его слідом і найрадше

Старий, дивлячи ся вперед себе на осіннє зоре ліса, що ніби пухом одіє, тут і там отрісало ся зного біло-сріблистого одія, бачив, здавало ся, цілі подїї між білою деревиною. То раз бачив якісь подїї будучими, в которых брала участь і его дитина, але вже без него... то знов бачив минувшість, кроаві подї

Коли-ж можуть і малими бути. Але правда. Люди так само як деревина. Є і великі, є і малі: Як батько каже? „Людина як деревина — як его попровадиш, так тобі виросте“. Значить, і она деревина. І она озирається в окруж себе, щоби найти собі подібну деревину — і не находити...

— Тату! — кличе.

— Шо, синку? ..

— Де моя деревина?

— Котра, синку?

— Та моя, що така як я.

— Не знаю, серце.

— Та як не знаете? Казалисьте нераз „людина, як деревина“. То де моя?

Старому діточке питане ніби розсвітлює душу і він без намислу каже: „Ти, моя душко, ти, біла берізка“.

— О берізка! — кличе она і розсмівається з якої то радості. — Добре — каже — я буду завше берізка.

— I все диви ся на свою одежину, щоб була така чиста і біла, як она — деревина батько поважно. — Тоді і Мати Господня тебе не опустить.

— Добре — прирікає Цецілія і задивлюєся знов в сліди батькових чобіт, а очима шукає за біркою.

— Чи всі дівчатка берізки, тату? — питает по якійсь хвили.

Батько не відповідає зараз.

— Тату, в сі? — повторяє питане.

— Котра біла, то і берізка... а котра ні... то і ні...

— О... я все буду біла! — впевнене Цецілія

батька і чіпається ся его руки, втомивши ся ходом.

— Будь, синку. Се і буде цілий твій іметок. Відсюю будуть тебе всі шанувати. Господу дякувати, що є люди на сьвіті, що пінять білу одежину в дівчині і без маєтку. Ще не витратили ся. Слава честі і сьвятій правді, они ще тривають по сьвіті.

Ідути мовчики далі.

Між осінім білим гільлем дерева, бачить знов Войцех в уяві якісь події в будучині — знов свою дитину.

І она дрібна, ніби бачить що то між деревами душою. Щось прекрасне, приманчіве, щось ожидаюче. I все біле і зелене, повне ангелів та Святих. А передовсім повно ангелів...

В рік якось поїхав старий Войцех знов у місто до дому Божого, і відтак до пана. Сим разом забрав і малу Цецілію з собою. Хтів її сам у перше ввести в дім Господній, бо була в ним ще дитиною.

Привезла білих п'ятітів повний подолок.

Не яло ся без подарунку до Святих приступати, а они з ліса і дуже, дуже бідні...

Увійшли.

Церков... велика... майже порожня... і так чуті, як ступається ся по камінню... аж яично.

Она держить ся судорожно батька за руку і не відає докладно що видить. З нею щось діється ся. — Щось велике, потужне. Щось її бере, і в гору підтагає. Уста до плачу укладаються ся... а прецінь її жадна кривда не діється ся...

„Matko Cudowna Przenajświetza“, — чує она нараз як батько клякаючи голосно говорити і перед якісю великою постасю ніби в висоті — мольби шепоче. Потім батько суне її вперед себе, на східці вікна, і прислухуває ся хліпаню осіннього дощу. Неначе заєдно очікує чого то, що доволі довго давало на себе ждати.

Навіть свою „мушку“ майже не добавував в тім часі, і лиш мало надіяв її своїми пестощами. Умовівши ся довгими сумерками на своїй лаві, та займаючи ся чим будь — отваряє уста хиба на те, щоб оповідати про своїх родичів, та їх дідів і прадідів, які не належали собі а чужим, як їх плечі угиналися при кровавій праці і про страшне знущане панів польських над своїм людом...

— Ти вже в щасливі дні родила ся, дитинко.. кінчив так заєдно свої оповідання звертаючися до малі Цецілії, — та нехай лише тебе цариця небесна має в своїй опіці. Тепер для робочого люду золоті часи, лиш працю і добра буде то і жити не жаль.

Здається ніколи не займав ся стільки спомінами давніми і згадками про своїх померших, що се осени. Так якісь час, аж погода не перемінила ся...

Нараз становув дощ і почав сніг падати.

По костелі розходився глухо гомін великих чобіт похилого старца, а в супроводі до них, дрібні несъміливі кроки дівчатка...

Войцех неначе приняв нині якусь поважну вістку в храмі Божім, так наляг смуток на его душу.

Він вже старий!.. вже він, хоч і молодший від свого пана, а все таки старий...

Перед ним мов ворота якогось мрачного незнаємого сьвіту відчиняють ся — і так відчинені стоять...

З храму Божого просто в зелений, широкий, пишний прецішний рай, в царство зеленої ліси.

Широко відкриває его грудь.

От що жите! Зелень то і зелень... хоч старому хоч молодому. Він бере на руку свою дитину, що втомила ся дорогою; не завертаючи навіть до хати, вступає вперед в свое панство. Знає, що сповнив еве. Велике чи мале, що живе надало, — сповнив.

В убогій одежі він паном. Душа в него чиста, не скривив нікого, не обманував нікого, не страшно ему нічого, тому і не боїться ся...

І знов звичайнє жите.

Знов праця. Мозольна, совістна. То коло ліса, то коло поля — а все праця. Мала Цецілія вештається ся коло него, мов той червоний мачок. Так само невспуша як і батько. В него вдалася ся. Робуча, добра, з душою мов біла п'ятітка, і повна покори і послушання для старших.

Аж настало осінь... холодніша і непривітніша як звичайно. А для старого Войцеха і з інших причин смуком переткана.

Своє пан занедував. А що се був чоловік старий від него, то кожого збирав як о его жизні.

Що стане ся з старим Войцехом, як він очі замкне? Що стане ся з лісом его?.. Остане Войцех і на дальнє тут, чи скажуть опустити хатину і рай, де вложив свою працю, душу а котрим дихав і жив?..

Нічого не знати.

І ходив мовчаливий і понурий високий старець... і доперва тепер, здавалася ся, побіділа в него борода цілком. Тепер, сими послідними грязливими тижнями...

Великі плечі ніби зігнулися ще більше, руки як складалися в пастуки, ніби в саму кість складалися ся... а сам підупадав очевидно чому то, чим раз то більше на силі.

Сидячи в хаті около печі та курячи свою коротеньку лульку, дивив ся сумово на двір, через дрібні вікна, і прислухував ся хліпаню осіннього дощу. Неначе заєдно очікує чого то, що доволі довго давало на себе ждати.

Навіть свою „мушку“ майже не добавував в тім часі, і лиш мало надіяв її своїми пестощами. Умовівши ся довгими сумерками на своїй лаві, та займаючи ся чим будь — отваряє уста хиба на те, щоб оповідати про своїх родичів, та їх дідів і прадідів, які не належали собі а чужим, як їх плечі угиналися при кровавій праці і про страшне знущане панів польських над своїм людом...

— Ти вже в щасливі дні родила ся, дитинко.. кінчив так заєдно свої оповідання звертаючися до малі Цецілії, — та нехай лише тебе цариця небесна має в своїй опіці. Тепер для робочого люду золоті часи, лиш працю і добра буде то і жити не жаль.

Великі плечі ніби зігнулися ще більше, руки як складалися в пастуки, ніби в саму кість складалися ся... а сам підупадав очевидно чому то, чим раз то більше на силі.

Так якісь час, аж погода не перемінила ся...

Нараз становув дощ і почав сніг падати.

Одного дня зібрав ся Войцех і пішов в ліс. Обійшов его як звичайно, попосидів на лавці під старим дубом свого пана, перед котрим минаючи его, мимоволі в покорі схилив ся — і вернув назад.

Другої днини над вечір вийшов знов і став на горбку, звідки видно було сільську дорогу і частину его ліса з великанським дубом. Особливож дуб великан виднів ся прекрасно сівіжко-осіннім гільлем своїм, мов висока біла мрія, і зго старече око, як іноді і панське, все любувалося тою пишною деревиною.

Станув і дивить ся. Може заєдре кого з людей, то і спитається ся, що коло его хлібодавця чувати? Люди хоті би і від панотця може знати дещо. Він же сам не може рішити ся зайти туди, хоч супокою не має, а здається ся ему ішов бы куди то — ішов бы без учину, Господь знає куди...

З людій не побачив нікого.

Дорога пуста.

Лиш дуб великан в лісі, а він проти него другий. Більш нічо.

Оба ждуть...

Нараз — що се? Вода шумить яка?

Ні. Се щось в воздухі.

Він піднімає голову в гору і бачить. Нечувано довгий ряд чорного вороня підлігає звідкись, і плавучим своїм летом зсувається ся чорними клаптами на ліс.

Чи справді на ліс? Так. Майже сплющуються з висоти.

Войцех дивить ся забувши ся на віхи і видить... а все таки не добачає, аж по якім часу опамятоується ся, дістаете сівіжі очі.

Сго дуб великан облягли з вершика до долини самі чорні вороня.

Густо густісінько.

Округ него по деревах сусідах тут і там розсіялися чорні гости.

Зсипали ся і спочивали.

Дивно і приманчivo виглядає той чорний гість

на осінній деревині, що лиши що недавно перестрілася біло...

Войцех перехрестив ся.

Дивне почуття переймає его, дивне і могуче, і нараз згадує він Пресвяту Богородицю.

Згадує звичайними своїми словами „Matko Cudowna Przenajświetza“ а все сильно вдивлюється на чорно обісану деревину.

В тій хвили опиняється ся коло него мала Цецілія. — Тату, тату! — кричить. — Бачите?

Він бачить.

— Я побіжу зігнати їх. Поломлять галузі!

Войцех здержує пі.

— Не треба.

— Не треба? — каже дитина. — Виж самі учили згадані їх. Ломлять та згинают галузі. Я піду.

— Не треба.

Войцех каже ся так спокійно і рішучо, з таким смутним підданством в голосі, що Цецілія слухає.

Відтак, мов збудавши ся зі сну, і опамятоується, бере Войцех Цецілію за руку, і іде з нею в ліс.

Довго ходили лісом, всі місця звиджували, а коли вернулися, Войцех ляг скорші на свою постіль, не промовивши сего вечера ні словечка...

Чи то пан умер, що в Войцеховій хаті так тихо і сумно? Хлібодавець его?..

Ні.

Се сам Войцех лежить тяжко хорій і не говорить вже третій день.

Даше тяжко.. водить очима по хаті, шукає вікон і Цецілію і мучить ся...

Аж не вимучив ся...

Коли Войцеха ховали, розійшла ся вістка, що дуб великан стинається, а родина Войцеха опускає свою оселю.

Малу Цецілію порішено віддати на службу, щоб сама заробляла на себе як ті прочі.

Плакала і випрошувала ся так розпучливо, що брат і сестри тайком били її, а остаточно віддали...

За кілька днів утіка.

На переді, рівним кроком йдуть жовнари,
А за ними — поводеньки — сунуть мари...
Ой не дзвонять, ой не дзвонять в церкві дзвони,
Йдуть жовнярські, йдуть жовнярські похорони.

С на трумні, білі трумні, гвер і чако,
Ой по тобі, Івасуню, тільки знаку...
На переді йдуть жовнари в рівній гіду,
Ой по тобі, Івасуню, тільки сліду...
На переді грають сумно музиченьки,
Ой, який же ти Іваско мій, бліденський!...

Не сьпивають, не сьпивають антифони,
Йдуть жовнярські, йдуть жовнярські похорони.
На ляветі від армати біле трумно —
І нема кому сьпивати дуже сумно.
І не дзвонять, ой не дзвонять в церкві дзвони,
Йдуть жовнярські, йдуть жовнярські похорони.

Поклонітися добрым людям в селі, мамо,
Тай скажіть, що Івасуня вклади в яму...
Розкажіть, що Івасеви — труби грали...
Твому серцю, мамо, жалю завдавали!...
Поклонітися — і до Марти!... Ворон краче,
Тут по буйній головниці вітер плаче...
—————

Не сьпивають, не сьпивають антифони,
Йдуть жовнярські, йдуть жовнярські похорони.
На ляветі від армати біле трумно,
І нема кому сьпивати дуже сумно,
І не дзвонять, ой не дзвонять в церкві дзвони,
Йдуть жовнярські — Івасеви похорони..

М. Шеб. О СТЕРЕЖЕНА.

Переклад О. Л.

Як тільки достаточно підросла, кождим ранним ранком ставала Ільза звичайно перед зеркалом і говорила: «Добрий день, маленка Ільзо!» Потім цілуvala скло, стягаючи уста. Образ як би приближувався дещо. Дійсно — був дуже далеко. Тамта Ільза, більша, виступаюча із зеркальної глибини, була невільницею з замерзлими устами. Ільза жаліла над нею, бо ся здалася їй смутною і суровою. Єї ранній усміх був блідим досьвітком, окутаним грозою ночі.

Ільза любила її одинак і говорила: «Ніхто не вистається з тобою, бідна Ільзо. Ходи поцілуї, мене. Підемо нині разом на прохід. Мій наречений вийде нам на стрічку. Піди!» І відвітала ся, а тамта Ільза мелянхолійно втікала в съвітливий сумерк.

Ільза показувала їй свої ляльки іх строї: «Бався зі мною. Перебираїмося разом». Тамта, як би західна, приближувала до сїї ляльки більші і строї, які полінняли. Не мовила вії слова, тільки рівночасно з Ільзою порушала устами.

Часом гнівалася Ільза, як дитина, на німуманю, яка знов з чергі гнівалася на Ільзу. «Недобра, недобра Ільзо!» — кликала. І долонею вдаряла о зеркало. Давна рука, не держачися жадного тіла, з'явилася нагло перед її долонею. Ніколи Ільза не могла досягнути тамтої Ільзи.

Через ніч прощає одинак все і щаслива, що віднаходить її, вискачуває з ліжка, щоб поцілувати її і сказати: «Як маеш ся, мала Ільзо!»

Коли Ільза мала вже справді нареченоого, привела його перед зеркало і сказала тамтій Ільзі: «Глянь на моого нареченоого, та не гляди за довго. Він мій, я лиши хочу, щоб ти виділа його. Як поберемо ся, позволяю йому цілувати тебе разом зі мною кожного ранка». Наречений съміявся. «Правда, що гарний і що я люблю його?» — спітала Ільза. «Так, так» — відповіда тамта Ільза. «Як задовго глядти будеш на него, не прийду вже ніколи, щоб поцілувати тебе — сказала Ільза — я та сама західна, як ти. Тим се. До побаченя, Ільзо».

В міру, як Ільза навчилася съ любити, Ільза з зеркала ставала чим раз сумніша, бо приятелька не приходила цілувати її що рані. Забула про ю. Образ коханого частіше витавною пробуджене Ільзи. В день не бачила Ільза пані з зеркала, бо тоді глядів на ю коханий. «О, — говорила Ільза — поганій, не думаєш вже о мені. Гляди на таому. Она не вільницица, не прийде ніколи. Она західна о тебе, але я більше західна. Не дивись на мене, коханий, гляди на мене. Недобра Ільзо з зеркала, заборонюю тобі відповідати мому коханому. Не можеш прийти; не можеш прийти ніколи. Не забирай мені його, не добра Ільзо. Коли вже поберемось, позволяю йому цілувати тебе разом зі мною. Тиш ся, Ільзо. Будеш все з нами».

Ільза почала бути західна о тамту Ільзу. Коли день кінчився, а коханого не було: «То ти відганиш його, — кричала — то ти відганиш його своїм недобром лицем. Йди собі, недобра, — остав нас!» В кінці привріла зеркало білою, тонкою габою. Прибиваючи останній цвочок, піднесла один ріг і сказала: «До побаченя, Ільзо».

Та наречений мимо сього, виглядав як би змучився. «Не любить вже мене — думала Ільза — не приходить, я така сама саміська. Дех тамта Ільза? Чим відійшла з нім?» — Розтила трохи полотна малими золотими ножичками, щоб поглянути в глибину зеркала. Зеркало вкрилось білою імлою.

«Відійшла» — подумала Ільза.

«Треба — постановила — бути дуже терпеливою. Тамта Ільза буде сумна і заздисна. Мій коханий верне. Треба вміти ждати».

Що дні рано здавалось їй у півні, що бачить єю голову коло свого лица. «О, коханий мій, — шепотила — отже вернувесь. Як маеш ся, як маеш ся, коханий?» Витягала руку і ловила зимне полотно. «Треба — думала знова — бути дуже терпеливою».

Довго ждала, щоб вернув коханий. Сльозами вмивалася терпливість. І. Вогка імла закривала їй очі. Мокрі бороди заорали лица. Ціле обличе зморщилося і вижолобилось. Кождий день, кождий місяць, кождий рік тяжів над нею чим раз болісніше.

«О, коханий — промовила Ільза — сумнівом вкріпали весь спомин о тобі».

Розтила біле полотно на поверхні зеркала, а в блідих рамках з'явилось школо повне чорних плям. Зеркальну шибу вкрили ясні бороди, а в місцях, де сріблистий снід відпадав від шкла, було видно мрачні озера.

Тамта Ільза з'явилась в глибині зеркала так, як і ся, в чорній сукні, із змарнілим лицем, поморщеним дивачно плямами шкла, яке відбиває і в чорній пропасті. Здавалось, що зеркало плакало.

«Ти сумна, як і я», — промовила Ільза.

Пані з зеркала заплакала. Ільза поцілуvala її і сказала: «Добраніч, бідна Ільзо».

Входячи одинак до спальні з лямпою в руках, Ільза здивувалася: бо з лямпою в руках йшла до неї тамта Ільза з поглядом сумним. Ільза піднесла лямпу понад голову і сіла на ліжку. І тамта Ільза піднесла лямпу понад голову і сіла коло неї.

Розумію вже, подумала Ільза. Пані з зеркала визволилася. Примігла по мене. Маю вмерти.

Іван Підгоренко.

ОЙ СМУТКУ.

Тебе не позбутись, мій жалю, мій смутку,
Ти всюди единий мені побратими,
Куди лише не гляну, у кождім закутку
Стрічаюсь з тобою, мій смутку, однім.
І всюди в обійми летиш мені, брате, —
Та твої обняття студені як лід.
Коли тебе, смутку, вже буду прощати,
Коли зладиш ти ся на вічний відхід?
Відай тебе, смутку, ніколи не збудтись,
Ти мов у съвітні мені шлюбував...
Прийде ся на долю по віки забути...
Ой смутку нестерпний, бодай ти іронів!

Чернівці, 2. III. 1907.

Петро Карманський.

З ТЮРМИ.

(Уривки з циклю).

I.

Запала ніч. Втишились вязні,
Заснуло всю камінним сном.
Лиш я сиджу в холодній казні,
Сиджу з роспаленим чолом.

І що то буде? що то буде? —
Ридає по кутах печаль.
Лавіною паде на груди.
Якийсь незмірний, дикий жаль.

По коридорі ходить важко
З багнетом жовнір; вязні сплять;
А мій сусід віткає тяжко,
Аж срі білі стіни гомонять.

II.

Поник головою на зимній крати
І згадував втрачену волю;
І линув думками до рідної хати
Ta її гнувся від смутку і болю.

Тут (пішуту сусіді) стара твоя мати
З жалю і роспушки вмирале;
Прийдь — буде пізно... Шо в тебе чувати?
Спіши ся, бо може... хто знає...

Склонив ся на крати і товк головою,
Ятряв незагоєні рани.
А сторож тюремний стояв за стіною
І ладив на него кайдани.

III.

Ви хотіли спинити наш нестремний поход
Злобним криком, брехнєю й тюром;
Вам байдуже, що ми можем рушити народ
І позвати міль'они до бою.

Роскошуйтесь жалем наших бідних батьків,
Ці по селах бандують за нами;
Бережіть ся лишень, що-б народ не скотів
Почислити ся з своїми катами!...

IV.

В темряві.

Люблю того, що свого Бога лас,
бо він свого Бога любить, бо від
гніву свого Бога загинути мусить.
Ф. Ніцше.

Ти знов ідеш, вістуно муки,
У храм страдалця? Кров холоне,
Душа тремтить. Зловіці звуки,
Цить! цить! — Дарма. Пекельні стогни
В ритмічні вирі ринут-ринут,
А серце ние — ние — ние.
Туман — гроза...

О горе! горе!

Як-що в пустім відір завне
Упир сумліні! Люта змора
Сверлує душу наче пияка
Та ссе та ссе та ссе без краю.

Пробі! Я плачу!... Я — ридаю!...

Цить, серце, цить! Настане хвиля —

Всю їде віків: отрую глуму

І лютъ скорбот і дур похмілля

Зіллю в одну болючу думу

І кину їм — брудним аскетам.

Я веліт муки! Всім поетам

І всім шаленим самовбідцям

Я взяв їх скарб чутя й спокою.

Усіх катів і кровопійців —

Самих чортів колись напою

Кервою серця... Я могучий

Незмірним болюм. Зойк болючий

Моїх страждан розрушить шекло

І скрізь настана рай — без краю...

Гордую всіми, всіх нехтую —

Однак... Пробі! дрожу?... ридаю?...

Клоню ся?... Я корюсь, цілу

Сир землицю?... Шо я чую!

...Жите мара; а там — предвічна

Страшна конечність...

Тайна мово!

Вмовки, молю, вмовки, цинічна!

Ох! съвітла! съвітла!

V.

В моїй душі страшна порожнія...

В моїй душі страшна порожнія,
Як в зимній келії черпа
І я стою, як придорожня
Стара съвітня без жерця.

Престоли давніх божиц впали
І стратили весь чар прикрас,
Цінні ікони люди вибрали,
В лямпадах весь огонь погас.

І з остряком дивлюсь довкола,
Шукаю для душі богів;
А срі білі пливуть спровока
І з груди рветься скорбний спів.

VI.

Прискорбна е душа моя...

Прискорбна е душа моя до смерті
І клонить ся під бременем бути.
Як дуже я бажав би днес умерти
І затонути в безднах забуття!

Чи де не побачу
Твої чорні очі?

Ой сонце не сьвітить,
Скрізь нічка темнінка,
Вже серце зраница
На віки миленка!

Ой сяду в садочку,
Заплачу тихенько,
Ой зрада дівоча
Найбільше лишенко!

Синетуж я віночок
З зеленої рути,
Щоб свою миленку —
На віки забути!

28. IV. 1907.

Володимир Бирчак.

Михасьо й Устава.

Двадцятьшостого січня була класифікація VII. класи, а того самого дня вечером умер нагло Динька, що був в семій класі. В три дні пізніше йшла його маті до гімназії. Що тільки зближила ся до школи і побачила, як живі хлопці вибігали серед съміхів та гамору на павуз — а вже залишилися її очі гіркими слозами. Ще тому три дні після Михасьо так само був живий і веселий, говорив до ньої...

— Успокійте ся! — потішав директор. То все від Бога! Ми не знаємо його волі, та все, що він робить — винлив його доброти. Тому мусимо терплючи приймати і приймаючи терпіти.

І знов ридала і руки ломила.

— Хоч съвідоцтво мені дайте... Михасьо добре вчився.

— Дамо, дамо — відповів директор — тільки потрудиться завтра, ще нині не зладжене.

Вишила. А директор удався до конференційної салі. Одна думка його мутила: не тямив добре, бо йде в силі усе те затягнути — та мов йому пригадувалося, що Динька дістав двійку. Давить ся, аж правда: недостаточно є з греки. Глянув і подумав: Годі! Треба змінити.

І кілька хвиль пізніше попросив до себе Ортинського, що вчив в семій греку. Більш як чверть години тревала між ними нарада — аж оба виходять. — Ортинський сідає до задач, а директор просяє знов до себе господаря семої класи. І знов тревала з чверть години між ними нарада, аж господар виїшов, просить на бік Ортинського і оба шепочуть, розкладаючи руками, розходяться і знов сходяться — мов Жид і мужик один одному курку продає. І знов пішов господар класи до директора, — директор попросив когось другого і той знов шепоче в куті до Ортинського. Аж задзвонили і всі разбіглися до дому.

По полуночі конференція — остання в сім півночі. По офіційній часті каже директор: Зістає ще одна справа до обговорення — може більше спеціальна, та не менше важна. Вчора були ми на похороні Диньки, що нагло помер на удар серця, а нині була в мене його маті і просила на памятку съвідоцтво. Він удернував ї... Каже, Михасьо учився добре, а він має з греки двійку; съвідоцтво однаково тепер безпредметне, отже треба його поправити, щоб маті не гризла ся ще більше. Вона немічна — стара, іде тепер хиба на жебри. Але просив я о ті пана професора, та він рано відказав. Т'єпер в останнє при всіх прошу.

— О ні! — відповів Ортинський, винимаючи великий чорний нотес і олівець — 15 вересня недостаточно, 20. жовтня слабо, 18. листопада не вмів форми від Тітімі — а се елементарні річки! Вже ученик четвертої класи мусить їх уміти. Дванадцятого грудня знову було слабо.

— Алех пане товаришу — обізвався котрийсь учитель. Так він вже небіщик і съвідоцтво не має вже жадної ваги, се тільки памятка для матері! Він на другім съвіті!

— А хотай і памятка! — відповідає Ортинський і дивить ся в нотес. — До того і всі його задачі є недостаточні, а остання така зла! Оттут маєте ї — і показує злитку. — Я тепер її поправив, щоб бути певнішим; він пише приміром „антропос“ при кінці омега! І то в семій класі! Я вікому в таких разах не уступав — не уступлю і йому! Хоч він і небіщик!

— Алех годі вже так його судити, — промовив інший. — Як жив, певно належалася йому двійка і ми і слівцем не просили би за нього. Але ту ходить о бідну матір, на що її завдавати ще більшого жалю?!

— Уставу! Покажіть мені уставу, що казалася в разі смерті змінювати ноту — ізза того, що хоче того матір?!

— Нема такої — промовив директор і пішов з чола обтирає. — Але він вже вмер! Пощож йому устави?!

— Алех съвідоцтво ще на сім! Я раз казав, що не зміні і конець! І після най приїде — не зміні, бо не вмів і устин і письменно! Баста!

Встав, зложив злитку, замкнув нотес, вложив в нього олівець, на ніс окуляри й виїшов.

Др. цвітень.

Михайло Жук.

НА УСІХ СТРУНАХ.

I. (Квінта).

Стогне вітер. Плаче дощик
Дрібненько, дрібненько;
Кажуть квіти: „Ми конаєм!“ —
Тихенько, тихенько.

Стогне вітер. Плачуть квіти:
„Ой, мамо!... Ой, деле!
Чому доля, злая воля,
В болото нас стеле?“

Стогне листя, все зелене:

„Конаєм, конаєм!...
За що, вітре, за що буйний?
Скажи нам — благаєм?“

Стогне вітер, каже буйний:

„Караю, караю!“
— За що, вітре, за що любий?
„Не знаю, не знаю!...“

I стинає, як косою,

Стинає, стинає...

Тілько хмара, тілько темна,

Схиливши, ридає.

II. (Секунда).

Все завмерло...
Стоять дерева — на пів обірані і голі
Де-не-де лиш вмірає останній цвіт красолі...
Сягає осінь злюча,

Невідома могуча,

I нищить все довкола таємною рукою,
I тільки слід порожній кидає за собою —

Порожній съвіт.

Все завмерло...
Немає снів, як будо у літні, красні ноці...
Ся піч лиш витрищає страшні, байдужні очі.
Сягає тілько горе,
Безмежне та просторе;

Сягає тілько мука, як старець той бездомний;

Голосить тілько вітер, як голос непритомній,

По чимсь давнім.

III. (Терца).

Зупинись, послухай:
Шарпає за блімку!
В щіли зазирає — голод та нужда
До вікна бач стука...
В димарі озвалось...

Цить!.. летить, гукає: „Тай біда, біда!“

IV. (Еас).

A у всіх хатинах съвітло позгасало,
На долівці діти з вечера ще спали;
A на лаві мати. Дід старий на печі
Всіх святих благає, щоб його забрали.

(Аккорд).

Гойдає вітер в сівці съвітло,
Цвірчить під пріпічком цвіркун;
Скрадається ся по під хатами —

Біди страшний віщун.

Лиця — не має, рук — не має,
Очей і ніг — ані сліду...
A бачить все, всіх обіймає

І каже всім: „Прайду, прайду!“

Прайшов і став... черга чекає

І тяжко, важко пригнітає.

1906, Чернігів.

Василь Пачовський.

Втоплена корона.

Із циклу «Симфонії». Срібна мрія до схід сонця.

Глухе озеро сплати в підземелю,
З його пlessa бе дивна съвітіль —
Хризолітну освітічує стельо
І той шпиль, що блищить серед філь.

Тихо, тихо йде съвітло в пустелю,

А ще тихше зпід філь іде квіль:

„Ой короно ясна смутна,
Грає філь каламутна,
Ух ух! чорний круг!
Князю, чув ти пригоду,
Скаламутив нам воду
Болотаний дух!...“

Так русалка съпіва ледви чутно
На дні озера з філь огняних —
Грає з берега шум каламутно...
Нагло гук зі склепінь камяних
Загремів, а луна глухочутно
Загулá в коридорах німіх...

Ой Виговський, князю наш,
Чи великий смуток Ваш?
Чи забули на корону
Серед срібних чаш?
Ані дзвону, ні гомону
Спить великий князь...
В конотопі кров горіла,
А корона ясна сіла
В озері на грязі!...“

Съпів затих, чи зачула съпівуха
Витя молоту з камяних стін? —
Ось де вириула з філь і слуха:
Зі склепіння гуде відгомін —
Чутя молот... в печері ні духа...
В коридорах бе серде у дзвіні...

Дзвін гомоне. — Голос лине
В коридорах давним сумом,
Глухо, довго гомон гине
В темних стінах... Зойкли дзвони;
З підземеля вийшли тіни —
Шати шерши шовко-шумом,
Дзвінні съвітлом грають стіни,
Гомон лине, съвітло тоне,
Дзвонять дзвони!

В коридорах обох зі съвічами
Два князі в горносталях ідуть, —
А за ними йде світа рядами...
Всі в руках жовті съвічі несуть
І в соболях ідуть за князями,
А огні від їх съвіч гей пливуть...

Буть всі дзвони! У задумі
Два князі йдуть у теремах
За князями світа в думі
Зі съвічами... Дзвонять дзвони!
Клоните тіни шум гомону,
Грають чола в диядемах,
Съвітять стіни з халькідону,
Макоть съвітла, линуть тони —
Дзвонять дзвони!...

А русалка на дно поринає
І виносить корону зпід філь —
Цуле пlessо рубінами грає,
Сафіровий промінить ся шпиль;
Князій похід з двох стін виступає,
В хризолітнє вібліо бе съвітиль.

Дзвонять дзвони! Йдуть як тіни
За колюмни брилянтами,
За князями пошід стіни
Дворядами... Дзвонять дзвони!
Ряд на ліво, ряд на право —
Гнууть ся шати пурпурowi,
В съвічах має съвітло тъмаво,
Гнууть ся чола в три поклони,
Дзвонять дзвони!...

Проти себе ступають спровока:
Там Іван князь Мазена в округ
Сям Іван князь Виговський довкола
Обступають весь озерний круг
І до скелі звертають вої чола,
Дзе русалка съпіває як дух:

„Ой Мазепо, князю наш,
Де царевич ясен Ваш?
Ви казали: Прийде красень,
То корону даш!
Личком красень, ростом ясен,
На чолі зоря...
Чи то йде вже тая сила,
Що кує зі серця крила,
А в ній напись: „Я!“

А склепінне гуде від ударів,
Гей об скали хто громами бе —
А луна аж гремить з коритарів
І на озері бури встасе —
А князям съвітять очі від жарів,
Съпів русалки гей іскри дає:

„Орле сонця, буй об скали,
Ми віками тебе ждали,
Ух ух! з наших туг
Взяв ся лицарь, лама кручі,
Байте громи, грайте тучі,
Йде великий дух!...“

І гетьмана вдивили ся в стелю,
Ревуть колеса звоях філь —
Хто відважує скелю на скелю?
Пробиває всі скелі съвітіль..
Хто іде, хто гуде у пустелю?
Іде гомін на сто тисяч миль!...